

CLARISSIMO AC SAPIENTISSIMO VIRO

CAROLO BVVARDO

CHRISTIANISS. REGIS LVDOVICI IVSTI IN SACRO CONSISTORIO CONSILIARIO ET ARCHIATRΩN COMITI.

IOANNES CHARTERIVS, εὖ χαίρειν.

QVÆ Hippocratica κρίσις χαλεπὴ comite prudentiâ mentem tuam ſcientiarum omnium encyclopediâ locupletatam illuſtrat (Vir Sapientiſſime) *ea Gallico, vt vniuerſo orbi, Solis ſplendor manifeſtatur. Tameſi verò ars & prudentia res ſpectant moliuntúrque lubricas & ancipites, vtriuſque tamen præceptis Regiam ſanitatem, ſolidiorem œconomicæ, & politicæ baſim, Galliarum bonis ac votis, ab hoſtilium morborum incurſionibus proſperrimè tueris. Quare non modò Facultatem Medicinæ Pariſienſem, omnium Facultatum primariam ac Reginam, ſed vniuerſas Gallias ſaluberrimis tuæ prudentiæ functionibus, ampliſsimiſque meritis tibi cumulatiſsimè deuinctas intueris. Quod ſi quis inuidioſus partum aliquem honoris titulum tuis virtutibus denegauerit, eum Regiæ Majeſtati & Monarchiæ incremento inimicum, aut mente captum, ab honoris theatro ſapientiſsimi omnes detrudent. At vt venerandus meus progenitor illuſtriſsimos Archiatrωn Comites, téque maximè perpetuis officijs, patriâ fide, & obſequijs honorauit, ſupremo tuæ beneuolentiæ radio decoratus: Sic eadem officia & obſequia mihi inſita, & hæreditario iure conceſſa, méque ipſum Regij ἰατροῦ παῖδα tibi, tuæque dignitati offero, conſecro, ſubijcio. Quamobrem hacce in primariâ Medicinæ militiâ, in quâ me ſapientiſsimi Apollines impari honoris duello agreſſuri ſunt, ad ſymbolicas tui ſcuti imagines libenter confugimus, quibus armata theſis genium meum aduerſus Apollineos impetus propugnantem tantopere roborabit, vt ipſum, vireſcentes facilioris victoriæ lauros palmáſque tibi pergratas, mihique frugiferas, reportaturum ſperem.* VALE.

QVÆSTIO MEDICA
QVODLIBETARIIS DISPVTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA IN SCHOLIS MEDICORVM, DIE IOVIS DECIMA SEXTA DECEMBRIS.

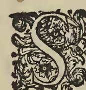
M. GVILLELMO GVERIN, Doctore Medico moderatore. 780

Ἂν ἐς φρόνησιν, τὸ αἷμα?

VMORES partium corporis humani viuentis elementa, tum probos, prauósque mores; tum affectus secundum & præter naturam, συγγενεῖς, συμφυεῖς, καὶ συναυξεῖς, κατὰ τὰ ἐπιδεικτικὰ καὶ ἀπαλλακτικά, procreant, fouent, immutant, euertunt. Num, vt illæsis partium functionibus, sanitas; & oblæsis, morbus: sic probis vitæ actionibus virtutes; improbis vitia deteguntur? An naturam Ethica Philosophia; & vtramque ars Medica superat? An quas humanas dirigit actiones Moralis, citra idoneam naturam bene moratas reddit? An actiones morales ab Ethicâ; à facultatibus; ab animâ; à temperamento; ab organis; ab humoribus?

VOD in mundo elementum, id in animalibus humor est, quemadmodum in anno tempestas. Num vt duo Hippocratica elementa, ex quibus omnia constant, ignis & aqua: sic duo humores, à quibus omnes morbi prodeunt, bilis, & pituita? Num quot mundi elementa, quótque humores corporis humani, totidem anni tempestates? Aër, elementorum; ver, tempestatum; sanguis humorum omnium quatuor, temperatissima, & naturæ humanæ amicissima, ad generationem, nutritionem, auctionem, diuturniorem vitam (certis cuique circonscriptam limitibus) ad sanitatem tuendam, ad animi virtutes adipiscendas, actionésque obeundas, præstant cæteris.

RVDENTIA virtutum princeps, fortunâ validior, vt ethicum, vt oeconomicum, vt politicum hominem reddat ac illustret; primùm animæ acropolin affabrè formatam, caput scilicet amplum, minimè φοξὸν, neque στρογγύλον, sed orbiculari figurâ tornatum, ad latera compressum, anteriore parte protuberans; deindè cerebrum benè habitum, frigidum humidum, & εὔκρατον; postremò καθεστηκὸς σχῆμα expostulat sanguinis, neque ab animi pathematis, neque à causis procatarcticis, neque à vitiosis humoribus, neque à morbis ipsis perturbati; sed in propriâ eucrasiâ, & symmetriâ consistentis, quo tum vniuersum corpus, tum maximè cerebrum irroretur, nutriatur, functionésque animales obeat integras, imaginationem, ratiocinationem, & memoriam, quibus læsis exulat prudentia.

I namque sanguis ἐν τῷ καθεστηκότι σχήματι μένῃ, μένει καὶ φρόνησις: mutato verò sanguine, concidit & prudentia. Nónne refrigerato per somnum sanguine, νωθρότεραι γίνονται αἱ διέξοδοι, oculi clauduntur, singula quiescunt & feriantur αἰσθητήρια, alienæque opiniones ἐνύπνια mera φαντάσματα obuersantur? Quò tunc abit φρόνησις? Aucto per ebrietatem derepente sanguine, animæ functiones interturbantur, eóque apertiùs, quum temulentos ἐφιάλτης premit, corúmque phantasiam lædit, ac tunc procul φρόνησις. Animi perturbationes sanguinem perturbant, aliæ à peripheriâ ad centrum corporis intro cogunt, vt metus & mœstitia; aliæ à centro ad peripheriam foras euocant, vt lætitia & ira; túmque iactatur sanguis, cuius ἐξαλλάσσαι φρόνησιν ἐξαλλάσσουσιν. Epilepsiâ totum corpus conuellitur, cum mentis & sensuum oblæsione; ac tum variæ τοῦ αἵματος διαστροφαὶ excitantur, quæ φρόνησιν peruertunt. Biliosâ cacochymiâ sanguini permixtâ obsideatur caput, ménsque deliret cum febre, φρενῖτις; citra febrem, mania arguitur; melancholicâ verò, melancholia; pituitosâ denique, μώρωσις, καταφορικά, καὶ κωματώδη exurgunt symptomata, quæ φρόνησιν ablegant.

ERVM τὸ αἰσθητικὸν somno exuscitetur, extimas partes refrigeratas calor à centro vigiliis euocatus temperabit; vana quamprimùm euanescent ἐνύπνια; liberæ facultates animales suas functiones edent integras; & qui ἐφιάλτης opprimentes Dæmonas irritos obijciebat, non opprimet. Quod repentinum sanguinis incrementum comparauit ebrietas, phlebotomiâ, aut inediâ minuetur; immerso aquis Baccho, mens ratiocinabitur. Animi pathemata, imperante ratione, ethicis præceptis, & ἀλλοιωτικοῖς remediis euincantur, quietus erit sanguis. Epilepticis epileptica remedia, phlebotomia, definita catharsis, & propria ἀλλοιώσεις præscribantur, sanabitur ἱερὴ νοῦσος, nullæque aderunt τοῦ αἵματος διαστροφαί. Phreniticis & maniacis cholagωga; melancholicis, melanagωga; comatosis & cataphoricis, phlegmagωga; & cacochymiæ vniuersali, catholica pharmaca exhibeantur; purior, temperatior, moderatior, tranquillior sanguis reddetur; procul aberunt deliria, mentíque sanæ, ratiocinatio, imaginatio, & memoria, ac proinde φρόνησις restituetur.

Ergo ἐς φρόνησιν τὸ αἷμα.

Proponebat Lutetiæ IOANNES CHARTERIVS Parisinus, Anno R. S. H. M. DC. XXXII. 226.

DOMINI DOCTORES DISPVTATVRI.

M. Petrus le Conte.	*M. Guillelmus Guerin Præses.*	*M. Franciscus Mandat.*
M. Mathurinus Alton.	*M. Lancelotus de Frades.*	*M. Claudius Lienard.*
M. Franciscus Blondel.	*M. Ioannes Berault.*	*M. Petrus Pijart Antiq. Magister.*